TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI BOSH PROKURATURASI HUZURIDAGI IQTISODIY JINOYATLARGA QARSHI KURASHISH DEPARTAMENT

“RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA’MINLASH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR

MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI TO‘PLAMI

FUQAROLAR PLASTIK KARTALARI KIBRXAVFSIZLIGINI TA’MINLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH” (MY CARD MOBIL ILOVASI)

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT

Ilmiy elektron jurnal

Elektron nashr. 329 sahifa.
2026-yil, fevral.

Bosh muharrir:
Mo‘minov Baxodir Boltaevich

Bosh muharrir o‘rinbosari:
Nasimov Rashid

Muharrir:
Ulug‘ova Baxtiniso Norpulatovna

Musahhih:
Ulug‘ova Baxtiniso Norpulatovna

Dizayner:
Egamberdiyev Elyor

Tahrir hay’ati:

1. Mo‘minov Bahodir (hay'at raisi)
2. Rashid Nasimov (hay'at raisi o‘rinbosari)
3. Marat Raxmatullayev (O‘zbekiston)
4. Muxammadjon Musaev (O‘zbekiston)
5. O‘tkir Xamdamov (O‘zbekiston)
6. Ali Xikmet (AQSh)
7. Dmitriy Rodionov (Rossiya)
8. Dilnoza Muhammadieva (O‘zbekiston)
9. Gayrat Ishanxodjaev (O‘zbekiston)
10. Nodir Rahimov (O‘zbekiston)
11. Akmal Abdusalomov (J. Koreya)
12. Xamza Eshankulov (O‘zbekiston)
13. Iles Xujayarov (O‘zbekiston)
14. Mexriddin Raximov (O‘zbekiston)
15. Murodjon Sultanov (O‘zbekiston)
16. Bekmurodov Ulug‘bek (O‘zbekiston)
17. Alisher Qobilov (O‘zbekiston)
18. Iroda Abdullaeva (O‘zbekiston)
19. Burova Ekaterina (Rossiya)
20. Xodiyeva Gulmira (O‘zbekiston)
21. Sultonboyeva Munira (O‘zbekiston)

Jamoatchilik kengashi:

1. Gul Tokdemir (Turkiya)
2. Umid Axmedov (Daniya)
3. Marko Porta (Italiya)
4. Xristo Beloev (Bolgariya)
5. Muxriddin Muhitdinov (J.Koreya)
6. Boshtyan Brumen (Sloveniya)
7. Bibigul Koshoeva (Qirg‘iziston)
8. Olga Dzyabenko (Ispaniya)
9. Stefani Estlund (Lyuksemburg)
10. Sanjar Iskandavor (O‘zbekiston)
11. Aydos Sarsembayev (Qirg‘iziston)
12. Svetomir Vasilev (Bolgariya)
13. Pap Solt (Vengriya)

MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MOLIYA SOHASINING INNOVATSION RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI 7
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, Mamadyarovna Go'zal Norboyevna
MOLIYAVIY INKLYUZIYA VOSITALARI ORQALI CHEKKA HUDUDLARDA IQTISODIY FAOLLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARI..... 13
Eshov Mansur Po'latovich
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI BOSH PROKURATURA HUZURIDAGI IQTISODIY JINOYATLARGA QARSHI KURASHISH DEPARTAMENTI FAOLIYATI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI O'RNI. 20
Babadjanov Atxam Axmadjanovich
ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ 26
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич
IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA BOJXONA XIZMATINING FISKAL FAOLIYATIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI.. 32
Farxodov Farrux Furqatovich, Toshpo'lotova E'zoza Latifjonovna
SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI YASHIRIN IQTISODIYOT ULUSHINI QISQARTIRISH YO'LLARI 38
Mamatkulov Salimjon Raxmonkulovich
IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA BOJXONA TO'LOVLARINI UNDIRISHNI RAQAMLASHTIRISHNING AYRIM MASALALARI 43
Pardayev To'lqin Nasirovich
QARZ MUNOSABATLARINI RAQAMLASHTIRISH: IQTISODIY VA HUQUQIY MUNOSABATLARDAGI AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI 47
Quramboev Jamshid Rashid o'g'li
EVALUATING THE EFFICIENCY OF COMMERCIAL BANKS IN UZBEKISTAN USING A MULTIPLE LINEAR REGRESSION MODEL 50
Rakhimberdiev Kuvonchbek Bakhtiyorovich
TASHQI SAVDO OPERATSIYALARIDA DEBITOR QARZDORLIKLARNI BOSHQARISHNING RAQAMLI MODELI VA RISK-MONITORING TIZIMI 56
Tashmuxamedov Dilmurod Mirabzalovich
WAYS TO REDUCE THE RISK OF DIGITAL ATTACKS IN BANKING AND GOVERNMENT FINANCIAL SYSTEMS 62
M.N. Umarova
MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH KICHIK BIZNES IQTISODIY XAVFSIZLIGINI MUSTAHKAMLASH OMILI SIFATIDA 69
Abduxakimov Eldor Djaloliddinovich
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESDA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING NAZARIY MASALALARI 76
Aliyev Yashnarjon Egamberdiyevich
MAHALLIY GILAM ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH VA IQTISODIY XAVFSIZLIKDA TAHDIDLARNI KAMAYTIRISH YO'LLARI 81
Arziyeva Sevinch Shomurot qizi
TASHQI SAVDODA XATARLARNI KAMAYTIRISHDA SAVDONI MOLIYALASHTIRISH VOSITALARIDAN FOYDALANISH 85
Babadjanov Shuhrat Atxamovich
KORXONALAR IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING KONTSEPTUAL VA METODOLOGIK ASOSLARI 92
Jamoliddinov Jobirbek Bohodir o'g'li
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING MOLIYAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING METODOLOGIK JIHATLARI 97
Karimov Alibek Valiyevich
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA ISHLAB CHIQARISH OMILLARI NOMUTANOSIBLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH VA UNI BARTARAF ETISH MEXANIZMI 102
Kaypnazarova Gulshad Xojamuratovna
КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В МАЛОМ БИЗНЕСЕ С ПОМОЩЬЮ SWOT-АНАЛИЗА 108
Набиев Бехзод Шавкатович
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESNING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH HAMDA QO'LLAB-QUVVATLASHNING ILMIY-AMALIY JIHATLARI 114
Tashmuxamedova Yayra Atxamovna, Teshayev Sayimbek
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI MOLIYALASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH YO'LLARI 120
Toxirova Mushtariybegim Yashnarjon qizi
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA MOLIYAVIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASH STRATEGIYASI 124

Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Umarova Nargiza Xoldarovna
РАЗРАБОТКА ЭФФЕКТИВНОЙ СТРАТЕГИИ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ТЕКСТИЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ 134

Турсунов Бобир Ортикмирзаевич
KIMYO SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH 141

Tursunxo‘jayev Sardor Jamoliddin o‘g‘li
MAMLAKAT QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARI MOLIYAVIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILI 147

Umarova Nargiza Xoldarovna
YENGIL SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI 154

Sadriddinova Nigora
RAQAMLI MOLIYAVIY INKLYUZIYA VOSITALARI ORQALI TUMANLAR O‘RTASIDAGI IJTIMOIY FARQNI KAMAYTIRISH MODELI 162

Xakimov Ziyodulla Ahmadovich, Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Adashaliyev Baxtiyorjon Valisher o‘g‘li
O‘ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT KO‘LAMINI QISQARTIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O‘RNI 170

Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o‘g‘li
YASHIRIN IQTISODIYOT KO‘LAMINI QISQARTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH: O‘ZBEKISTON BOJXONA ORGANLARI TAJRIBASI 176

Makkamov Z.X., Soatov S.S.
RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI XALQARO SAVDODA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA’MINLASH MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH MEXANIZMLARI 182

Muxtorov Boburmirzo Bahodir o‘g‘li
RAQAMLI TO‘LOV TIZIMLARI VA ELEKTRON HISOB-KITOBLARNING YASHIRIN IQTISODIYOT ULUSHINI KAMAYTIRISH MEXANIZMLARI 188

Norsafarov Bunyodshoh Muhiddinzoda
PROSPECTIVE INDICATORS FOR MANAGING THE LEGALIZATION OF THE INFORMAL SECTOR AND INFORMAL EMPLOYMENT IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN 192

Qoraboyev Nuriddin Pardaboy o‘g‘li
YASHIRIN IQTISODIYOT KO‘LAMINI QISQARTIRISHDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN AHOLIGA KO‘RSATILAYOTGAN BANK XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING RAQAMLI YO‘NALISHLARI 196

To‘patillayeva Gulnoza Sirojiddin qizi
BIG DATA TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA SOLIQ RISKLARINI ANIQLASH VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISH IMKONIYATLARI 201

Yakubova Nargiza Tursunbayevna, Maxmudov Jasurbek Ulug‘bek o‘g‘li
SOLIQLAR YOKI BOSHQA MAJBURIY TO‘LOVLARNI TO‘LASHDAN BO‘YIN TOVLASH JINOYATI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIRI 208

Axmedov Zafar Bozorboyevich
DAVLATLARNING IQTISODIY JINOYATCHILIKKA QARSHI KURASHDAGI XALQARO HAMKORLIGI: XALQARO TASHKILOTLAR, FATF STANDARTLARI VA AMALIY MEXANIZMLAR 213

Tashmuxamedova Yayra Atxamovna
IQTISODIY JINOYATLARNI ANIQLASH VA ULARGA QARSHI KURASHISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYALARNING O‘RNI 221

Faxridinov Zafarjon Faxridin o‘g‘li, Tursunov Bobir Ortiqmirzayevich, Tashmuxamedova Yayra Atxamovna
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI 226

Azlarova Mushtariybegim Abror qizi
RAQAMLI TO‘LOV TIZIMLARI XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA DAVLAT INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARINING ROLI 232

Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Azlarova Aziza Axrorovna
MOLIYAVIY SAVODXONLIK TUSHUNCHASI VA UNING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O‘RNI 238

Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi, Sattorova Nasiba G‘anijon qizi
AHOLI MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH BO‘YICHA XORIJIY ILMIY YONDASHUVLAR TAHLILI 244

Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Muzaffarova Dilbar Mamalatif qizi
MAHALLIY OLIMLAR TADQIQOTLARIDA MOLIYAVIY SAVODXONLIK VA BANK XIZMATLARI MASALALARI 251

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi
BANK PLASTIK KARTALARI VA SHAXSIY HISOB RAQAMLARINI NAZORAT QILISH TIZIMINING NAZARIY ASOSLARI 258

Azlarova Aziza Axrarovna, Sattorova Nasiba G‘anijon qizi
AUTENTIFIKATSIYA SXEMALARINI TAHLIL QILISH VA ULARNING AFZALLIKLARI HAMDA KAMCHILIKLARI 265

Ahmedova Nilufar Shukratovna, Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna
PLASTIK KARTALAR XAVFSIZLIGIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI MAVJUD KIBERXAVFSIZLIK TAHDIDLARI TAHLILI 272
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi
ILG'OR XORIJIY MAMLAKATLARDA PLASTIK KARTALAR VA RAQAMLI TO'LOVLAR XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH TAJRIBALARI: FINTECH PLATFORMALARINING QIYOSIY TAHLILI VA MYCARD MOBIL ILOVASINI TAKOMILLASHTIRISH BO'YICHA TAVSIYALAR 278
Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Mashrapova Sabina Turobjonovna
AHOLI MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA IJTIMOIY TARMOQLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA INDIKATORLARI 285
Eshpulatova Muazzam Barnoyevna
AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI 292
Eshpulatova Muazzam Barnoyevna
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ 298
Назарова Гулчехра Нурмухамбетовна
ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ УЗБЕКИСТАНА 305
Назарова Гулчехра Нурмухамбетовна
MOLIYAVIY INKLUZIYADA KIBERXAVFSIZLIKNING O'RNI VA UNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: BANK MOBIL ILOVALARI MISOLIDA 313
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi
MOLIYAVIY XIZMATLARDAN FOYDALANISHDA SOLIQ SAVODXONLIGINING O'RNI 318
Irgashev Anvar Farxodovich
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ALTERNATIV KREDIT SKORING TIZIMLARINING AHAMIYATI 322
Lazizbek Ravshanov Baxtiyor o'g'li
THE ECONOMIC ESSENCE OF LABOR AND ITS INTERPRETATION IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS 325
Nomozov Ilhomjon Ziyadullah ugli
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH AMALIYOTINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI 328
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi
THE ROLE OF RITUALS IN ATTRACTING TOURISTS 331
Freshta Qayoumi
O'ZBEKISTONDA REKREATSION TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-AMALIY O'ZIGA XOS JIHATLARI 333
Po'latova Mavluda Sanjar qizi
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TARMOQLAR KESIMIDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH 336
Otajonova Charosxon Polvonquli qizi
MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARIDAN O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI AMALIYOTIDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI VA RIVOJLANISH MUAMMOLARI 340
Valijonov X.A.
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDAGI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGI MASALALARI 344
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillayevich
KIMYO SANOATI KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA UNI OSHIRISHNING MAKRO DARAJADAGI TAHLILI 347
Suyarov Shahzod Salim o'g'li
INVESTITSIYON MUHITNI SAMARALI BOSHQARISHDA INNOVATSION OMIL TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI 350
To'rayev Jasurali To'rayevich
SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING IQTISODIY MEXANIZMI: DH-ROI-EM MODELI ASOSIDA 353
Omonov Olim Murodullaevich

РИСКИ ЛИКВИДНОСТИ ПРИ ОБЕСПЕЧЕНИИ ТРАНСГРАНИЧНЫХ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ 355
Садыков Азиз Миршарапович

THE ROLE OF TECHNOLOGY IN RESTAURANTS AND ENHANCING OFFERINGS FOR TOURISTS 358
Freshta Qayoumi

INVESTITSIYA FAOLLIGI MINTAQAVIY IQTISODIY XAVFSIZLIK OMILI SIFATIDA 360
Islamov Anvar Ashirqulovi

ASSESSING DIGITAL MATURITY IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: AN INTEGRATED FRAMEWORK APPROACH 363
Berdiyev Temurbek Makhmudullo ugli

SANOAT TARMOG‘INI IQTISODIY RIVOJLANTIRISH VA UNDAN SAMARALI FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI 363
Ne’matov Shoxruxbek Ma’murjon o‘g‘li

CHANGES IN TEXTILE INDUSTRY OUTPUT AND THE FACTORS INFLUENCING IT 367
Xushvaqtov Shuhrat Abduraufovich

TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY HISOBOTI AUDITINING NAZARIYMETODOLOGIK ASOSLARI 371
Ibragimov Nodirbek Baxodir o‘g‘li

O‘ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARI AUDITINING HUQUQIY-ME’YORIY ASOSLARI VA HOZIRGI HOLATI 373
Ibragimov Nodirbek Baxodir o‘g‘li

KAM XARAJATLI TASHUVCHILAR MODELINING MOHIYATI 376
Suyunov Alisher

O‘ZBEKISTONDA EKOLOGIK MEHMONXONALAR FAOLIYATINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA HORIJIY TAJRIBANI QO‘LLANILISHI 379
Abidova Dilfuza Igamberdievna

ЦИФРОВИЗАЦИЯ В ТУРИЗМЕ КАК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦИИ СПРОСА И ПРЕДЛОЖЕНИЯ 382
Абидова Дилфуза Игамбердиевна

YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASH 385
M. M. Abdurahmanova

ERKIN IQTISODIY ZONA ISHTIROKCHILARIGA BERILGAN SOLIQ IMTIYOZLARI 389
Davlayev G‘olib Ashurovich

KIMYO SANOATI KORXONALARIDA YASHIL TRANSFORMATSIYA VA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHNING ILMIY-AMALIY JIHATLARI 392
Xaydarova Kamola Axinjanovna

ERKIN IQTISODIY ZONALARDA FAOLIYAT YURITUVCHI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI ZAMONAVIY INFRATUZILMA BILAN TA’MINLASHNING HUQUQIY VA IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 395
Davlayev G‘olib Ashurovich

O‘ZBEKISTONDA QURILISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA INSTITUTSIONAL ISLOHOTLAR 398
Asadova Maftuna Sa’dullayevna

YASHIL IQTISODIYOTNI MOLIYALASHTIRISH ORQALI IQTISODIYOT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO‘LLARI 401
Xolikov S.X.

YASHIL IQTISODIYOTNI MOLIYALASHTIRISH ORQALI IQTISODIYOT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO‘LLARI 404
S.X. Xolikov

DAROMADLAR VA XARAJATLARNI BOSHQARISH KONSEPSIYALARI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR 408
Aymuxammedova Amina Kakajanovna

QISHLOQ XO‘JALIGI AGROTEXNOLOGIYALARINI MOLIYALASHTIRISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH 411
Jollibekov Vladimir Baxtiyarovich

TOWARDS A GREEN ECONOMY IN UZBEKISTAN: REGIONAL DEVELOPMENT AND ENVIRONMENTAL CHALLENGES 413
Khakimdjanova Surayyo Khabibullayevna

TOWARD RESPONSIBLE HYDROCARBON DEVELOPMENT: SUSTAINABILITY AND ENVIRONMENTAL ACCOUNTABILITY 417
Kudratkhodjaeva Ziyoda Kamol kizi

MINTAQAVIY IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI 420
Islamov Anvar Ashirqulovich

O'ZBEKISTON SANOAT TARMOG'INING HOZIRGI HOLATI VA IQTISODIY KO'RSATKICHLARI DINAMIKASI 423
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li

TIJORAT BANKLARINING ONLAYN XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING XALQARO TAJRIBASI 427
Jumaniyozova M. Y.

HAVO TRANSPORTIDA YUK TASHISH BOZORIDA KICHIK TADBIRKORLIKNING TASHKILIY-HUQUQIY SHAKLLARI: GSA/ GSSA AGENTLIK HAMDA EKSPEDITORLIK MODELLARI TAHLILI 430
Anvarova Dilfuza Abdusattor qizi

RAQAMLI PLATFORMALAR VA IJTIMOIY MEDIA TARMOQLARINING TURIZM SOHASIDA ISTE'MOLCHI XATTIHARAKATLARIGA TA'SIR MEXANIZMLARI 435
Jumayev Bobomurod Nurmaxmat o'g'li

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ELEKTRON XIZMATLARNING ISTIQBOLLARI VA TAHLILI 438
Otaboyev Nodirbek Oybek o'g'li

QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA EKOLOGIK AKTIVLAR VA INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH 441
Mirzaev Komiljon Abdullajonovich

BIOLOGIK AKTIVLARNI HAQQONIY QIYMATDA BAHOLASHNING KO'P OMILLI MODELI VA ULARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH MASALALARI 444
Axmetova S. S.

YASHIRIN IQTISODIYOTNING VUJUDGA KELISH OMILLARI VA SABABLARINING NAZARIY ASOSLARI 448
Raxmonov Azizjon Sadullayevich

BOJXONA IMTIYOZLARI SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARIVA XALQARO TAJRIBASI 455
Latipov Jahongir Shavkatovich

BOJXONA IMTIYOZLARI SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI VA XALQARO TAJRIBASI

Latipov Jahongir Shavkatovich
Navoiy viloyati bojxona boshqarmasi
Bojxona to'lovlari va statistikasi sho'basi katta inspektori, bojxona xizmati mayori

Annotatsiya. Mazkur maqolada bojxona imtiyozlari samaradorligini baholashning uslubiy yondashuvlari hamda xalqaro amaliyotda shakllangan tajribalar ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotda bojxona imtiyozlarining fiskal qiymati, iqtisodiy qaytimi, investitsiyaviy faollik, ishlab chiqarish hajmi, eksport salohiyati va bandlikka ta'sirini aniqlash mezonlari yoritiladi. Shuningdek, soliq xarajatlari, xarajat–natija tahlili, qo'shimchalik, kontrfaktual baholash, monitoring va muddatli qayta ko'rib chiqish kabi uslubiy vositalarning mazmuni ochib beriladi. Xalqaro tajriba asosida bojxona imtiyozlarining shaffofligi, hisobdorligi va natijadorligini oshirishga xizmat qiluvchi yondashuvlar umumlashtirilib, ularni milliy amaliyotga moslashtirish zarurati asoslanadi.

Kalit so'zlar: bojxona imtiyozlari, samaradorlikni baholash, uslubiy yondashuv, xalqaro tajriba, fiskal qiymat, iqtisodiy qaytim, soliq xarajatlari, xarajat–natija tahlili, kontrfaktual baholash, monitoring.

Abstract. This article provides a scientific analysis of methodological approaches to assessing the effectiveness of customs exemptions and the experience developed in international practice. The study examines the criteria used to determine the fiscal cost and economic return of customs exemptions, as well as their impact on investment activity, production volume, export potential, and employment. It also explains the methodological tools of tax expenditure analysis, cost–benefit analysis, additionality, counterfactual evaluation, monitoring, and time-bound review. Based on international experience, the article summarizes approaches aimed at improving the transparency, accountability, and effectiveness of customs exemptions and substantiates the need to adapt them to national practice.

Keywords: customs exemptions, effectiveness assessment, methodological approach, international experience, fiscal cost, economic return, tax expenditures, cost–benefit analysis, counterfactual evaluation, monitoring.

Аннотация. В статье проводится научный анализ методических подходов к оценке эффективности таможенных льгот и опыта, сформировавшегося в международной практике. Рассматриваются критерии определения фискальной стоимости и экономической отдачи таможенных льгот, а также их влияния на инвестиционную активность, объёмы производства, экспортный потенциал и занятость. Кроме того, раскрывается содержание таких методических инструментов, как анализ налоговых расходов, анализ «затраты–результат», оценка дополнительности, контрфактическая оценка, мониторинг и периодический пересмотр. На основе международного опыта обобщаются подходы, направленные на повышение прозрачности, подотчётности и результативности таможенных льгот, а также обосновывается необходимость их адаптации к национальной практике.

Ключевые слова: таможенные льготы, оценка эффективности, методический подход, международный опыт, фискальная стоимость, экономическая отдача, налоговые расходы, анализ «затраты–результат», контрфактическая оценка, мониторинг.

KIRISH

Zamonaviy jahon iqtisodiyotida bojxona imtiyozlari tashqi savdo munosabatlarini tartibga solish, investitsiyaviy faollikni rag'batlantirish, ishlab chiqarishni texnologik modernizatsiya qilish va milliy iqtisodiyotning strategik tarmoqlarini qo'llab-quvvatlashning muhim iqtisodiy vositalaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Biroq bojxona to'lovlari bo'yicha taqdim etiladigan imtiyozlar davlat budjetiga undirilishi mumkin bo'lgan daromadlarning muayyan qismini kamaytirishi sababli ularning real iqtisodiy natijadorligini aniqlash alohida ahamiyat kasb etadi. Shu jihatdan bojxona imtiyozlarining samaradorligini faqat berilgan yengilliklar hajmi bilan emas, balki ular natijasida yaratilgan iqtisodiy qiymat, jalb qilingan investitsiyalar,

kengaygan ishlab chiqarish va eksport salohiyati hamda shakllangan qo‘shimcha fiskal tushumlar bilan o‘zaro bog‘liqlikda baholash zarur.

Xalqaro amaliyotda bojxona imtiyozlari samaradorligini baholash bo‘yicha yagona universal yondashuv mavjud bo‘lmasa-da, fiskal xarajatlarni hisoblash, xarajat va natijalarni qiyoslash, iqtisodiy qo‘shimchalikni aniqlash, kontrfaktual tahlil hamda imtiyozlarning uzoq muddatli ta’sirini muntazam kuzatib borish kabi usullar keng qo‘llaniladi. Ushbu yondashuvlar imtiyoz berilmagan sharoitda yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan natijalarni amaldagi ko‘rsatkichlar bilan taqqoslash, imtiyozlar natijasida undirilmagan bojxona tushumlarining iqtisodiy qaytimini aniqlash va natijadorligi yetarli bo‘lmagan imtiyozlarni aniqlash imkonini beradi. Ayniqsa, rivojlangan xorijiy davlatlar amaliyotida imtiyozlarning aniq maqsadlarga bog‘lanishi, amal qilish muddatining chegaralanishi va erishilgan natijalar asosida davriy ravishda qayta ko‘rib chiqilishi ularning samaradorligini ta’minlovchi muhim tamoyil sifatida qaraladi.

O‘zbekistonda iqtisodiyotni liberallashtirish, tashqi savdo jarayonlarini faollashtirish, investitsiyaviy jozibadorlikni oshirish hamda mahalliy ishlab chiqarishni qo‘llab-quvvatlash sharoitida bojxona imtiyozlaridan samarali foydalanish masalasi tobora dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Bunda imtiyozlarning davlat budjetiga bevosita fiskal ta’sirini aniqlash bilan cheklanmasdan, ularning investitsiya, ishlab chiqarish, eksport, bandlik va qo‘shimcha qiymat yaratishga ta’sirini ham kompleks baholash talab etiladi. Shu sababli xalqaro amaliyotda shakllangan ilg‘or baholash usullarini o‘rganish, ularning afzallik va cheklovlarini aniqlash hamda milliy iqtisodiyotning institutsional va fiskal xususiyatlariga moslashtirish bojxona imtiyozlarini boshqarish tizimini takomillashtirishning muhim shartlaridan biri hisoblanadi.

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi bojxona imtiyozlari samaradorligini baholashning mavjud uslubiy yondashuvlarini tizimlashtirish, xalqaro tajribada qo‘llanilayotgan ilg‘or mexanizmlarning o‘ziga xos jihatlarini qiyosiy o‘rganish hamda ulardan O‘zbekiston amaliyotida foydalanish imkoniyatlarini ilmiy jihatdan asoslashdan iborat. Muallif yondashuviga ko‘ra, bojxona imtiyozlarining samaradorligi «imtiyozning fiskal qiymati — erishilgan iqtisodiy natija — shakllangan qo‘shimcha fiskal qaytim» o‘rtasidagi nisbat asosida baholanishi lozim. Bunday kompleks yondashuv imtiyozlarning haqiqiy iqtisodiy ta’sirini aniqlash, natijadorligi past imtiyozlarni qayta ko‘rib chiqish va davlat resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish uchun ilmiy asos yaratadi.

Bojxona imtiyozlari samaradorligini baholashning uslubiy asoslari imtiyoz tufayli davlat tomonidan olinmagan bojxona tushumlari bilan uning natijasida yuzaga kelgan iqtisodiy manfaatlarni o‘zaro qiyoslashga tayanadi. Bunda samaradorlikni aniqlash faqat imtiyoz summasini hisoblash bilan cheklanmasligi, balki uning investitsiya hajmi, ishlab chiqarish faolligi, eksport salohiyati, qo‘shilgan qiymat va bandlikka ko‘rsatgan real ta’sirini ham qamrab olishi lozim. Uslubiy jihatdan fiskal xarajatlar usuli imtiyoz berilmagan sharoitda budjetga kelib tushishi mumkin bo‘lgan bojxona to‘lovlari miqdorini aniqlash imkonini bersa, xarajat–natija yondashuvi ushbu fiskal qiymatni imtiyoz natijasida erishilgan iqtisodiy samara bilan taqqoslashga xizmat qiladi. Shu sababli bojxona imtiyozining natijadorligi «davlat voz kechgan fiskal daromad — yaratilgan qo‘shimcha iqtisodiy qiymat — budjetga qaytgan qo‘shimcha tushum» o‘rtasidagi nisbat asosida aniqlanishi ilmiy jihatdan maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Xalqaro tajribada bojxona va boshqa fiskal imtiyozlarning haqiqiy ta’sirini aniqlashda qo‘shimchalik va kontrfaktual baholash usullari muhim o‘rin egallaydi. Qo‘shimchalik yondashuvi imtiyoz taqdim etilishi natijasida aynan qanday yangi iqtisodiy natija yuzaga kelganini aniqlashga qaratilgan bo‘lsa, kontrfaktual tahlilda amaldagi holat imtiyoz mavjud bo‘lmagan muqobil ssenariy bilan taqqoslanadi. Bunday uslubiy yondashuvning ahamiyati shundaki, u ishlab chiqarish, investitsiya yoki eksportdagi har qanday o‘sishni avtomatik ravishda bojxona imtiyozining natijasi sifatida qabul qilishning oldini oladi. Chunki iqtisodiy ko‘rsatkichlarning o‘zgarishiga bozor konyunkturasi, valyuta kursi, ichki va tashqi talab, texnologik yangilanish hamda boshqa institutsional omillar ham ta’sir qilishi mumkin. Demak, imtiyozning sof samarasini aniqlash uchun kuzatilgan umumiy natijadan boshqa omillar ta’sirini imkon qadar ajratish talab etiladi.

Xalqaro amaliyotning yana bir muhim jihati bojxona imtiyozlarini muddatsiz iqtisodiy imtiyoz sifatida emas, balki oldindan belgilangan maqsad va natijadorlik ko‘rsatkichlariga bog‘langan vosita sifatida qo‘llashdan iborat. Bunda imtiyoz taqdim etilishidan avval uning maqsadi, amal qilish muddati va kutilayotgan iqtisodiy natijalari belgilanadi, keyinchalik esa erishilgan ko‘rsatkichlar davriy monitoring qilinadi. Xalqaro tajribada qo‘llaniladigan «sunset clause» mexanizmi imtiyozning belgilangan muddat yakunida avtomatik tugatilishi yoki faqat samaradorligi tasdiqlangan taqdirdagina davom ettirilishini nazarda tutadi. Mazkur mexanizm fiskal xarajatlari kutilgan natijalarga nisbatan yuqori bo‘lgan yoki belgilangan natijadorlik ko‘rsatkichlariga to‘liq erishmagan imtiyozlarning amal qilish muddatini asosli ravishda qayta ko‘rib chiqish imkonini beradi.

Bojxona imtiyozlarini baholash bo‘yicha xalqaro tajribani umumlashtirish ularning samaradorligi uchta asosiy yo‘nalishda — fiskal natijadorlik, iqtisodiy natijadorlik va institutsional samaradorlik doirasida o‘rganilishi zarurligini ko‘rsatadi. Fiskal natijadorlik imtiyoz qiymati va shakllangan qo‘shimcha budjet tushumlari o‘rtasidagi nisbatni, iqtisodiy natijadorlik investitsiya, ishlab chiqarish, eksport va qo‘shilgan qiymatdagi o‘zgarishlarni, institutsional samaradorlik esa imtiyozlarning shaffofligi, manzilliligi, muddatliligi va nazorat mexanizmlarining

sifatini ifodalaydi. Ushbu uch yo'nalishni o'zaro uyg'unlashtirish bojxona imtiyozlarining qisqa muddatli fiskal oqibatlari bilan uzoq muddatli iqtisodiy qaytimini birgalikda baholash imkonini beradi.

O'zbekiston sharoitida xalqaro tajribadan foydalanishda xorijiy mexanizmlarni to'g'ridan-to'g'ri ko'chirish emas, balki ularni milliy iqtisodiyotning tashqi savdo tarkibi, ishlab chiqarish salohiyati va fiskal imkoniyatlariga moslashtirish muhimdir. Shu nuqtayi nazardan, har bir bojxona imtiyozi bo'yicha fiskal qiymat, iqtisodiy qo'shimchalik, budjet qaytimi va strategik ahamiyat mezonlarini birlashtiruvchi kompleks baholash tizimini shakllantirish maqsadga muvofiq. Muallif yondashuviga ko'ra, bunday tizim asosida imtiyozlarni yuqori samarali, samarali, shartli samarali va past samarali toifalarga ajratish mumkin. Natijada yuqori iqtisodiy qaytim yaratadigan imtiyozlarni saqlab qolish, shartli samarali imtiyozlarni qayta ko'rib chiqish hamda fiskal xarajati yuqori, biroq iqtisodiy natijasi yetarli bo'lmagan imtiyozlarni bosqichma-bosqich maqbullashtirish uchun ilmiy asos yaratiladi.

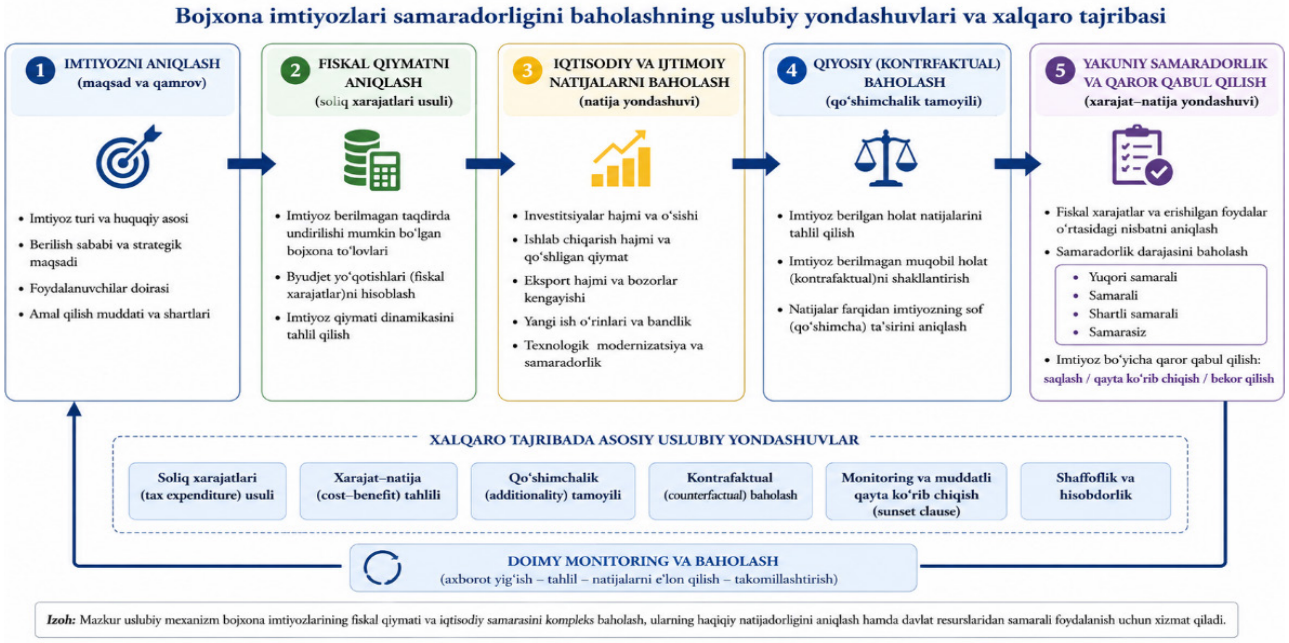

1-rasm. Bojxona imtiyozlari samaradorligini baholashning kompleks uslubiy mexanizmi va xalqaro yondashuvlar[1]

Rasmda bojxona imtiyozlari samaradorligini baholash jarayoni o'zaro uzviy bog'langan beshta asosiy bosqich asosida tizimlashtirilgan. Dastlab imtiyozning turi, huquqiy asosi, strategik maqsadi, undan foydalanuvchilar doirasi hamda amal qilish muddati aniqlanadi. Keyingi bosqichda imtiyoz berilmagan taqdirda undirilishi mumkin bo'lgan bojxona to'lovlari va yuzaga kelgan fiskal xarajatlar hisoblanib, imtiyozning davlat budjeti uchun qiymati belgilanadi. Ushbu yondashuv bojxona imtiyozlarini shunchaki iqtisodiy yengillik sifatida emas, balki muayyan fiskal qiymatga ega bo'lgan davlat iqtisodiy siyosati vositasi sifatida baholash imkonini beradi.

Iqtisodiy natijadorlikni aniqlash bosqichida imtiyoz taqdim etilishi natijasida investitsiyalar hajmi, ishlab chiqarish va qo'shilgan qiymat, eksport salohiyati, bandlik hamda texnologik modernizatsiyada yuz bergan o'zgarishlar baholanadi. Biroq qayd etilgan barcha ijobiy iqtisodiy natijalarni bevosita bojxona imtiyozi ta'siri sifatida qabul qilish metodologik jihatdan to'g'ri emas. Shu sababli chizmada qiyosiy-kontrfaktual baholash alohida bosqich sifatida ajratilib, imtiyoz mavjud bo'lgan holat natijalarini imtiyoz berilmagan muqobil ssenariy bilan taqqoslash nazarda tutilgan. Bunday yondashuv boshqa iqtisodiy omillar ta'sirini imkon qadar ajratish va bojxona imtiyozining sof qo'shimcha samarasini aniqlashga xizmat qiladi.

Chizmada xalqaro tajribada qo'llaniladigan soliq xarajatlari (tax expenditure), xarajat–natija (cost–benefit), qo'shimchalik (additionality), kontrfaktual (counterfactual) baholash, muddatli qayta ko'rib chiqish (sunset clause), shaffoflik va hisobdorlik kabi uslubiy yondashuvlar yagona tizim doirasida umumlashtirilgan. Mazkur usullarning o'zaro uyg'un qo'llanilishi imtiyozning fiskal qiymati va real iqtisodiy qaytimi o'rtasidagi nisbatni aniqlash, uning samaradorlik darajasini asoslash hamda imtiyozni saqlash, qayta ko'rib chiqish yoki bekor qilish bo'yicha ilmiy asoslangan qaror qabul qilish imkonini yaratadi.

1 Manba: Ilmiy adabiyotlar tahlili asosida muallifning ishlanmasi.

Muallif yondashuviga ko‘ra, bojxona imtiyozlarini baholash bir martalik jarayon bilan chegaralanmasdan, doimiy monitoring va qayta baholashning uzluksiz sikli sifatida tashkil etilishi lozim. Bunda axborot yig‘ish, natijalarni tahlil qilish, ularni ochiq e’lon qilish va baholash mexanizmini takomillashtirib borish imtiyozlar samaradorligini oshirishning muhim institutsional sharti hisoblanadi. Shu asosda bojxona imtiyozlarini yuqori samarali, samarali, shartli samarali va samarasiz toifalarga ajratish davlat resurslarini natijadorligi yuqori yo‘nalishlarga safarbar etish, fiskal yo‘qotishlarni optimallashtirish hamda xalqaro ilg‘or tajribalarni milliy amaliyotga moslashtirish uchun ilmiy-uslubiy asos yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bojxona imtiyozlari samaradorligini baholash ularning faqat fiskal qiymatini aniqlash bilan chegaralanmasdan, iqtisodiy natijadorlik, qo‘shimchalik va uzoq muddatli fiskal qaytimni o‘zaro bog‘liq holda o‘rganishni talab etadi. Xalqaro tajriba shuni ko‘rsatadiki, soliq xarajatlari, xarajat–natija, qo‘shimchalik va kontrfaktual baholash usullarining kompleks qo‘llanilishi imtiyozlarning haqiqiy iqtisodiy samarasini aniqlash imkonini beradi. Bunda imtiyoz natijasida jalb qilingan investitsiyalar, ishlab chiqarish va eksport hajmining o‘sishi, yangi ish o‘rinlarining yaratilishi hamda texnologik modernizatsiya darajasi uning fiskal qiymati bilan qiyosiy baholanishi lozim. Shu asosda bojxona imtiyozlarini yuqori samarali, samarali, shartli samarali va samarasiz toifalarga ajratish davlat resurslaridan oqilona foydalanish uchun ilmiy asos yaratadi.

Xalqaro amaliyotda shakllangan ilg‘or yondashuvlarni O‘zbekiston sharoitiga moslashtirishda bojxona imtiyozlarini muntazam kuzatib borish, ularning amal qilish muddatini iqtisodiy natijalarga bog‘lash hamda shaffoflik va hisobdorlik tamoyillarini kuchaytirish muhim ahamiyatga ega. Muallif yondashuviga ko‘ra, «imtiyozni aniqlash → fiskal qiymatni hisoblash → iqtisodiy natijalarni baholash → kontrfaktual taqqoslash → yakuniy samaradorlikni aniqlash» ketma-ketligiga asoslangan kompleks uslubiy mexanizmni qo‘llash maqsadga muvofiq. Bunday mexanizm iqtisodiy qaytimi yuqori imtiyozlarni saqlab qolish, natijadorligi yetarli bo‘lmagan imtiyozlarni qayta ko‘rib chiqish va natijadorligi past imtiyozlarni maqbullashtirish orqali bojxona siyosatining fiskal hamda iqtisodiy samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasining Bojxona kodeksi: O‘zbekiston Respublikasining 2016-yil 20-yanvardagi O‘RQ-400-son «O‘zbekiston Respublikasining Bojxona kodeksini tasdiqlash to‘g‘risida»gi Qonuni. https://lex.uz/docs/-2876122
2. O‘zbekiston Respublikasining Budjet kodeksi: O‘zbekiston Respublikasining 2013-yil 26-dekabrdagi O‘RQ-360-son «O‘zbekiston Respublikasining Budjet kodeksini tasdiqlash to‘g‘risida»gi Qonuni bilan tasdiqlangan // O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami. – 2013. https://lex.uz/ru/docs/-2302187
3. Shadmankulov A.A., Jo‘raboyev M. Qo‘shimcha hisoblangan bojxona to‘lovlarining fiskal faoliyatdagi o‘rni // Izlanuvchi: ilmiy-metodik jurnal. – 2025. – 1-jild, 7-son. – B. 14–20.
4. Kuldashev T.A. Bojxona tariflari va bojlari: bojxona soliqqa tortish darajasi hamda tariflarning mamlakat iqtisodiyotiga ta’siri.
5. Heady C., Mansour M. *Tax Expenditure Reporting and Its Use in Fiscal Management: A Guide for Developing Economies*. – Washington, D.C.: International Monetary Fund, 2019. – Fiscal Affairs Department How-To Note No. 19/01. – ISBN 978-1-49830-321-7.
6. International Monetary Fund, OECD, United Nations, World Bank. *Options for Low Income Countries’ Effective and Efficient Use of Tax Incentives for Investment: A Report to the G-20 Development Working Group*. – Washington, D.C.: International Monetary Fund, 2015. – 44 p.
7. OECD. *Tax Expenditures in OECD Countries*. – Paris: OECD Publishing, 2010. – DOI: 10.1787/9789264076907-en.
8. World Bank. *Global Investment Competitiveness Report 2019/2020: Rebuilding Investor Confidence in Times of Uncertainty*. – Washington, D.C.: World Bank Group, 2020. – DOI: 10.1596/978-1-4648-1536-2.
9. World Customs Organization. *Annual Report 2024–2025*. – Brussels: World Customs Organization, 2025.

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT

Ilmiy elektron jurnal

(MAXSUS SON)

Bosh muharriri: Mo‘minov Baxodir Boltaevich

Bosh muharrir o‘rinbosari: Nasimov Rashid

Muharrir: Ulug‘ova Baxtiniso Norpulatovna

Musahhih: Ulug‘ova Baxtiniso Norpulatovna

Dizayner: Egamberdiev Elyor

“Raqamli transformatsiya va sun'iy intellekt” jurnali 23.10.2020-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№1124 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Username
LOGIN
DATA